

СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

а) Опис стања, анализа и процена стандарда

Високошколска установа описује начине на који су студенти укључени у процесе процене и унапређења квалитета и то документује одређеном документацијом и усвојеним извештајима. Установа посебно анализира поступке и корективне мере у случају не испуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената.

Висока школа струковних студија за информационе и комуникационе технологије има дугу традицију у сарадњи са студентима и Студентским парламентом, чак и када то није била законска обавеза, што потврђује велики број сазива овог парламента и дужина трајања истог. Студентски парламент је орган Школе посредством којег студенти остварују и штите своја права и интересе у Школи. Своју одлучност о активном ангажовању студената (у вези са питањима о оцени квалитета наставе, обезбеђењем квалитета наставе, реформи студијских програма, анализи ефикасности студирања, утврђивање броја ЕСПБ бодова, заштитом права студената, учешћу у поступку самовредновања школе, унапређењу студентског стандарда и друго), Школа је јасно исказала и уградила у највиши акт тј. Статут Школе кроз чл.48.

Имајући у виду ангажовање студената и Студентског парламента, ово тело је посебно делегирало студенте који су задужени за реформу наставног плана и програма и социјалну политику. Двојица делегираних колега имају функцију потпредесника Студентског парламента што указује на висок ниво одговорности студената и Школе по питањима обезбеђења квалитета високошколске установе. Наставно веће Школе је именовало већи број стручних комисија и у њих поред запослених у Школи потпуно равноправно укључило и представнике студената делегираних од стране Студентског парламента. Једна од тих комисија је и Комисија за самовредновање задужена за спровођење процеса самоевалуације. Школа је у складу са законом и општим актом, а са жељом активног и равноправног учешћа

студената у свим питањима о квалитету наставе, укључила представнике Студентског парламента у рад Савета Школе, Наставног већа, свих већа студијских програма и комисија Школе (www.ict.edu.rs/komisije_skole):

При расправљању, односно одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова, у раду Наставног већа учествују представници студената које бира Студентски парламент Школе и то тако да њихов број представља 20% од укупног броја чланова Наставног већа.

На овај начин студенти имају директан утицај на процесе унапређења квалитета.

Студенти преко својих представника у Савету Школе (три члана) имају право гласа по свим питањима, па и по питањима унапређења квалитета. На овај начин могу директно да утичу на политику контроле и побољшања квалитета, као и на усвајање општих аката којима се ова област регулише.

Студентски парламент као орган Школе који представља све студенте кроз своје деловање покреће иницијативе и даје предлоге за унапређење квалитета студијских програма и наставе. Студентски парламент прикупља информације о проблемима у настави и предлаже решења за њихово отклањање. На седницама Парламента се разматрају и анализирају прикупљени резултати процеса оцене квалитета, предлажу решења за постојеће студентске проблеме и покрећу иницијативе за доношење или промену одлука других органа које се односе на унаређење целокупног квалитета студирања.

Студентима се гарантује слобода мишљења и изражавања, а на тај начин и активно учествовање у унапређењу квалитета целокупног стандарда студирања.

Своју искрену намеру да студентима омогући укључење у процесе унапређења квалитета, Школа је потврдила и обезбеђењем додатне техничке опреме представницима студената (лаптопа, службених мобилних телефона, репроматеријала и сл.). Као последица оваквог вида сарадње са студентима, велики број студентских захтева, који се односе на скоро све сфере рада Школе, је прихваћен од стране одговарајућих органа

(Савета Школе, Наставног већа, Директора Школе и већа студијских програма).

Током 2015. године извршено је комплетно реновирање просторија студената и опремање исте клуб столовима, столицама, пратећом рачунарском опремом. У дворишту Школе постављене су клупе са столовима. Овим гестом Школа жели да пружи свим студентима боље услове за боравак у Школи ван наставе и наставних активности. Студентима су на располагању умрежени рачунари чиме студентски клуб постаје не само место за одмор већ и за озбиљан рад на студентским пројектима и пословима Парламента. Уочено је да су студенти задовољни изгледом и функционалношћу Клуба као и да је посећеност истог знатно већа због позитивне и радне атмосфере која преовладава у њему. Студентски парламент активно користи ове просторије чиме је свакодневно омогућен директни контакт са студентима али и са наставничким и ненаставничким особљем. Чешћи боравак у просторијама Клуба као резултат има ефикасније обављање послова око припреме, спровођења и уноса резултата анкета али и унапређење комуникације са органима Школе.

Посебну улогу у процесу испитивања ставова и мишљења студената о питањима из свих области у процесу самовредновања има реализација студентских анкета (Прилог 13.2). Анкете се реализују сваког триместра а у складу са Правилником о самовредновању и планом рада Комисије за самовредновање за одређену школску годину (Прилог 13.3). Питања која се обрађују у анкети у договору са Комисијом за самовредновање дефинише Студентски парламент. Студентске анкете пружају могућност сваком студенту да директно учествује у процесу самовредновања и провере квалитета. Студентски парламент учествује у обради ових анкета и формулисању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета Школе, студијских програма, наставног процеса и других аспеката живота и рада студената у Школи.

У жељи да оцена квалитета и самовредновања буде што реалнија Школа је прихватала све корекције на питања у анкети. Ове промене су биле врло честе и биле су последица жеље да се поједине потенцијално уочене новонастале ситуације јасно детектују и евентуално коригују. Последње

спроведена промена у анкетама односи се на укључивање питања о процени објективности оцењивања наставника као и групе питања у оквиру Анкете о педагошким квалитетима наставника а која се односе на мишљење студената, да ли је наставник обезбедио интерактивност наставе, да ли подстиче студенте да активно учествују у наставном процесу и да ли укључује примере у току предавања и вежби. Студентски парламент је такође у сарадњи са наставником предмета Спорт и рекреација, због специфичности самог предмета и начина извођења наставе, кориговао анкету односно питања прилагодио овом предмету. Тако на пример у самој анкети се од студента тражи мишљење да ли је наставник обезбедио адекватну спортску опрему, колико је наставник спреман да помогне у току извођења вежби, да ли наставник обавештава студенте о тренинзима, турнирима и сл. као и да се оцени понуђени спортски садржај. Прилагођавањем анкете за предмет који студенте не оспособљава директно за струку нити им пружа други вид техничког образовања, Студентски парламент је јасно показао колико озбиљно схвата процес процене и вредновања квалитета наставе и колико је предан самом процесу евалуације наставе и наставног процеса као и унапређењу квалитета истог.

Пермаментним анализама студентских анкета уочен је мањи број недостатака и проблема студената који су резултовали променом дела наставног плана предмета, променом наставника или сарадника, препорукама о другачијем дефинисању и реализацији предиспитних обавеза, промени предмета, и промени структуре студијских програма. Детаљи у вези са овим променама су изнети у претходним стандардима па се неће понављати у овом стандарду.

Студентски парламент велику пажњу поред редовних Анкете о педагошким квалитетима наставника придаје и Анкети дипломираних студената. Посматрајући резултате ове анкете може се извући закључак да дипломирани студенти свеобухватно сагледавајући своје школовање и стање у струци искрено дају препоруку за нове предмете што је од интереса за унапређењу квалитета наставе и исхода студија.

Студенти такође активно уређују студентски часопис где могу покренути дискусије о квалитету појединих компоненти процеса самовредновања.

Анализа резултата различитих анкета често помаже студентским представницима приликом формулисања предлога мера за побољшање квалитета.

Један од циљева које Школа жели да достигне у будућем периоду јесте подизање свести студената о значају процеса самовредновања и подизање нивоа активног укључивања студената у процес обезбеђења и унапређења квалитета.

б) SWOT анализа

Учешће студената у телима за обезбеђење квалитета

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
- Изједначено мишљење наставника и студената о питањима о квалитету.	+++	- Појава нереалних студентских захтева	++
- Веће задовољство студената.	+++	- Поједини студентски представници не могу директно да утичу на процес доношења одлука већ само могу да предлажу мере за побољшање квалитета	++
- Студенти самостално предлажу мере за побољшање квалитета	+++	- Превише субјеката у систему може да доведе до лоше координације	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
- Ефикаснији резултати јер су последица заједничких интереса студената и Школе.	+++	- Разилажење у мишљењима.	++
- Директан утицај студената на све уочене проблеме у Школи.	+++	- Недовољна свест студената да покажу иницијативе за унапређење квалитета	+
- Другачији начин сагледавања реалних проблема и потреба Школе од стране студената.	++	- Студенти немају већину у телима за обезбеђење квалитета па је могуће прегласавање ако предложене мере нису у интересу осталих чланова тела	+++
- Подизање свести студената о важности процеса самовредновања.	++	- Неповерење студената да ће укључивање у процес самовредновања донети стварне промене	++
- Организовање јавних расправа о укључивању у процес унапређења квалитета и расправа о иницијативама за унапређење квалитета.	++		
- Организовање зборова са представницима управе Школе где би студенти директно изнели своје предлоге без административне баријере.	++		

Учешће студената у самовредновању

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
- Утицај на питања која ће се оцењивати у анкетама.	+++	- Велико допунско ангажовање студената у току периода наставе и испита, што може утицати на смањење наставних и ненаставних активно-сти ангажованих студената	++
- Активно учешће у лоцирању и мерама корекције за уочене проблеме.	+++	- Превише анкета и формализација поступака без вођења рачуна о истинској сарадњи и отворености између наставника и студената може пасивизирати студенте и њихове представнике	++
- Активно учешће у свим променама на студијском програму.	+++		
- Могућност да се проблеми који нису уочени анкетирањем изнесу, анализирају и решавају.	+++		
- Студенти учествују у обради података и креирању закључака.	+++		
- Студенти спроводе и самосталне провере квалитета.	++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
- Реално суочавања са предностима у процесу спровођења поступка самовредновања.	+++	- Тражење реализације нереалних захтева који посматрају само потребе студената а не сагледавају деловање институције у целини.	+
- Директан утицај студената на све уочене проблеме у Школи.	+++	- Подељеност студентских организација.	+
- Постизање студентских захтева чиме се подстиче и ојачава рад Студентског парламента.	++	- Недовољна свест студената да покажу иницијативе за унапређење квалитета.	+
- Подизање свести студената о важности процеса самовредновања.	++	- Неповерење студената да ће кључивање у процес самовредновања донети стварне промене.	++

Студентска евалуације институције, студијских програма, наставе

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
- Могућност исказивања и разматрања свих захтева студената.	+++	- Слаба излазност на анкете осликава још увек низак ниво свести студената о важности процеса самоевалуације.	+++
- Осећај и задовољство студената признањем да равноправно партиципирају у свом образовању.	+++	- Студенти слабо користе и друге приступне канале како би изразили своје задовољство или незадовољство одређеним аспектима студентског живота.	+
- Сви студенти имају прилику да учествују у попуњавању анкета.	++		
- Провера квалитета у реалном времену.	++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
- Учешће студената у креирању нових предмета у складу са њиховим очекивањима.	+++	- Захтеви студената којима се очекује снижавање критеријума, обима неопходног знања, и слично са краткорочним ци-	+

		љем уписа наредне године, остатка на буџету и сл.	
- Утицај на кориговање делова предмета или целих предмета који студентима не доносе знање или вештине за који су намењени.	+++	- Неповерење студената у анонимност анкета.	++
- Утицај на промене конзервативних ставова или одлука које доносе појединци или Школа.	++	- Резултати анкета при малом одзиву студената нису веродостојни.	++
- Подизање свести студената о важности процеса самовредновања.	++	- Недовољна свест студената да покажу иницијативе за унапређење квалитета.	+
- Утицање на студенте да у свакој прилици искажу своје ставове.	+	- Неповерење студената да ће укључивање у процес самовредновања донети стварне промене.	++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда

Протеклих година су се као добар метод за уочавање потенцијалних проблема као и за мерење резултата и ефеката коригованих проблема показале студентске анкете. У том смислу, креирање додатних питања, или целих анкета, може додатно расветлити сегменте образовања, или потенцијалних проблема, који до сада нису могли да се на овај начин и са постојећим питањима детектују. На основу Извештаја Комисије за акредитацију и проверу квалитета од 09.03.2012. године Комисија за самовредновање је донела одлуку да се у будуће спроводи и Анкета студената о процени објективности оцењивања. Питања која су обухваћена анкетом су:

- Да ли број ЕСПБ бодова одговара обиму предмета и уложеном раду студента?
- Оцените објективност предметног наставника и непристрасност при оцењивању.
- Оцените организацију предмета и начин полагања испита.
- У којој је мери предавано градиво усаглашено са градивом на колоквијуму/испиту?
- У којој мери Ваша оцена одговара уложеном труду и стеченом знању?

У наредном периоду треба наставити рад на подизању свести студената о важности процеса самовредновања. Такође од велике важности је и рад на повећању поверења студената у резултате самог процеса самовредновања.

Наставити са пружањем подршке студентима и наставити са подстицањем на активно учествовање студената у предлагању мера за побољшање квалитета.

Посебну пажњу усмерити на нове студенте, на њихово информисање о процесу самовредновања, контроле квалитета, унапређење квалитета. Од самог почетка студентског живота радити на стварању свести о важности процеса унапређења квалитета и активне улоге коју студенти имају у процесу унапређења и одржавања квалитета.

У случају појаве нежељених ситуација, тренутних проблема, радити на брзом реаговању на новонастале ситуације. Као могуће решење Парламент може спровести ванредно анкетање студената, интервјуе, размену мишљења путем студентског форума или путем социјалних мрежа. Овим би се обезбедила брза повратна информација и омогућило брзо и правовремено решење уочених проблема. Нови информациони систем Школе може понудити додатна решења која су од помоћи у оваквим ситуацијама.

Подстакнути позитивним искуством које је неколицина студената доживела током боравка на страним Универзитетима у оквиру програма (University of Applied Arts Vienna, Аустрија, "Art, design & math", Sint-Lucas School of Architecture, Gent, Белгија, University of Jyväskylä, Финска, летња школе у Мађарској, у граду Eger на Eszterházy Karoly.) радити на сличним програмима размене студената. Један од циљева ових програма је преношење позитивно стечених искустава о ефикасности процеса и мерама контроле квалитета у развијеним земљама на нашу Школу у наше студенте чиме се ради на подизању културе квалитета.

Подстицање Парламента да, на основу студентских анкета и анализа пролазности по испитним роковима, активно учествује у континуираном процесу евалуације наставног процеса

Наставити са транспарентношћу у раду студентских тела и подстицати рад усмерен на унапређење квалитета наставног процеса, студијских програма и студентског живота

Наставити праксу добијања повратних информација од студената кроз разговоре у циљу праћења исхода учења, повезаности предмета и знања.

Наставити праћење очекивања студената по питању знања и вештина које ће понети по завршетку Школе. С тим у вези планирати ваннаставне курсеве и обуке у Школи на тему начина запошљавања и писања биографија.

Радити на побољшању вештине комуникације код студената.

д) Показатељи и прилози за стандард 13

Прилог 13.1. Решење о именовању Комисије за самовредновање

Прилог 13.2. Списак свих анкета

- [Анкета наставног особља о вредновању рада Школе](#)
- [Анкета о педагошким квалитетима наставника и сарадника на вежбама](#)
- [Анкета о педагошким квалитетима наставника и сарадника на предавањима](#)
- [Анкета о вредновању рада Школе ненаставног особља](#)
- [Анкета студената о вредновању рада Школе и условима рада](#)
- [Анкета дипломираних студената](#)
- [Анкета послодаваца](#)
- [Оцена рада смера](#)

Прилог 13.3. Динамика реализације студентских анкета - Акциони план